

**Totius Iuris Canonici Compendium, Siue, Brevis Summa In
Quinque Libros Decretalium Sacri Concilii Tridentini
Decretis Accommodata**

In Qua Iuris Canonici Primae Institutiones, seu Elementa ita traduntur, ut
plurima breuiter ac decisiuè explicentur, & Canonum, Glossarum, ac
Doctorum receptorum auctoritate communiantur ...

Continens Librum Quartum & Quintum Decretalium

**Axel, Johannes Honorius van
Coloniae Agrippinae, 1656**

De Accusationibus, Inquisitionibus & Denunciationibus. Titulus I.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61572](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-61572)

IOHAN. HONORII VAN. AXEL SVMMAE
DECRETALIVM.

LIBER QUINTUS.

Dé Accusationibus, Inquisitionibus & Denunciationibus.

Titulus I.

S V M M A R I A.

- 1 ACCUSATIO est criminis alicujus hominis apud iudicem competentem inscriptione interveniente, legitima facta delatio ad vindictam publicam.
- 2 ACCUSARE quilibet potest, nisi prohibeatur.
- 3 Exceptio de illegitimitate accusatoris est dilatoria.
- 4 Prohibetur accusare criminaliter, laicus clericum.
- 5 Clerici sacerdotem accusare non possunt, qui ad eundem non possunt honorem promoveri.
- 6 Monachi Abbatem suum accusare possunt, alios non possunt.
- 7 Familiares vel servi alicujus domus, eum cuius familiaritati vel dominio inherent.
- 8 Alimentatus à tenera etate, suum alimentatorem, frater fratrem.
- 9 Accusatus suum accusatorem de pari vel minore crimine non potest accusare, de maiore potest.
- 10 Inimici capitales illisque cohabitantes.

- 11 Et plures alij remisive. Quando plures simul veniunt ad unum accusandum, quid juris sit.
- 12 ACCUSARI possunt omnes paucis exceptis.
- 13 Semel accusato & absoluto, qualis exceptio est peremptoria.
- 14 Absente.
- 15 Magistratu temporali nisi circa officium delinquit, & alij plures remisive.
- 16 IN ACCUSATIONE proceditur oblatio bello, & quid debeat continere.
- 17 In ea non admittitur procurator, nec ad agendum, nec defendendum.
- 18 Accusato & accusatore comparentibus utrumque ex vinculis causam dicit arbitrio judicis,
- 19 Si accusatus citatur, non comparet lite non contestata, utroque jure annotantur ejus bona.
- 20 Si lis est contestata, & liquet de causa in majoribus criminibus, in quibus imponitur pena corporis afflictiva, nunquam fertur definitiva contra reum absentem, in minoribus vero qua pænam relegationis

- nis vel aliam imponunt, fertur definitiva.
- 21 Accusator post productam accusationem ante citationem accusati impune desistit.
- 22 Si accusator post citationem accusati ante lititem contestatam non comparet, quomodo sit procedendum.
- 23 Si accusator accusationem contestatus fuerit, & intra statutum tempus accusationem persequi supersederit citra abolitionem, quomodo puniatur.
- 24 CRIMINALIUM causarum judices sunt episcopi.
- 25 Qui dum exercent jurisdictionalia ex dispositione juris communis, tamen in civilibus quam in criminalibus tenentur convocare sua capitula, & eorum requirere consilium vel consensum.
- 26 Quando capitula cathedralium vel collegiarum ecclesiarum sunt exempta à jurisdictione episcoporum, & sunt sedi apostolicae immediate subjecta, jure decretalium episcopus capitulo certum terminum praefigit ad correctionem faciendam.
- 27 Ex decretis Concilij Tridentini quando extra visitationem ex officio proceditur, vel ad petitionem alicujus, contra obtinentem dignitatem vel canonicatum capitulum initio cuiuslibet anni eligit ex capitulo duos.
- 28 Qui vero non obtinent dignitates, nec sunt de capitulo, & omnes in causis ecclesiasticis episcopo subjiciuntur.
- 29 Quando universum capitulo delinquit, episcopus solus procedit absque consilio & sensu duorum de capitulo.
- 30 Regularis exemptus extra claustra delinquens, à quo sit puniendus.
- 31 Clerici seculares exempti de eorum crimini bus delictis, à quo puniantur.
- 32 Si capitula sive religiosi aut clerici seculares sint exempti à suo ordinario, & immedi-
- te alteri quam summo pontifici subjiciuntur, puta metropolitano, an decreta Concilij Tridenti locum habeant.
- 33 ACCUSATIONIS multiplices sunt effectus, primo accusatus non potest promoveri ad ecclesiasticas vel seculares dignitates.
- 34 2. Quando ex eodem facto, vel ex duobus factis invicem contingentibus, ab auctore movetur causa civilis, & ante litem in ea contestatam, vel antequam liquet, & conclusum sit in causa civili, aque principaliter accusatio criminalis intentatur à conveniente, tunc criminalis facit silere civilem ratione præjudicij.
- 35 Accusatio pendente accusatione ab alio super eodem crimen non potest deferri.
- 36 4. Iudex in criminalibus tantum non potest absolvere reum à crimen eundemve condemnare civiliter ad rei restitutionem, sed quando constat sibi de delicto, potest reum condemnare ex officio ad restitutionem rei similiter emissâ sententia in causa criminali.
- 37 5. Accusatus antequam reus factus est, vel accusatio sit contestata, potest accusatorem suum reaccusare, quando persequitur suam aut suorum injuriam, aut de crimen maiori, non pari vel minori, sed postquam reus factus, non potest reaccusare, etiam de maiori, nisi crimen, quod secundo inferatur, sit majus & præjudiciale ad primum.
- 38 APPELLATIONIS causa in criminalibus à sententia Episcopi vel ipsius Vicarij generalis à sede apostolica committenda est metropolitano seu illius vicario, aut unus ex vicinioribus episcopis seu illorum vicariis, non autem inferioribus judicibus.
- 39 ACCUSATIONIS pena jure canonico est capitulii diminutio, sive depositio ab ordine vel degradatio.

40 Accu-

72 IOAN. HONORII SVMMÆ IN DECRETAL.

- 40 ACCUSATIO criminalis tollitur spacio vi-
ginti annorum.
- 41 INQUISITIO est alicujus criminis prece-
dente clamosa diffamatio, & quasi de-
nunciante fama ex bono & aequo à judice
competente facta investigatio.
- 42 PRÆLATI quilibet inquirunt contra suos
subditos.
- 43 INQUISITIO quedam est generalissima.
- 44 Quadam est generalis.
- 45 Quadam specialis, quæ fit contra certam
personam, & hac potest fieri dupliceer ex
debito officij ad peccatum evitandum.
- 46 Item fit de crimen ad vindicam publicam,
sive pœnam imponendam, quam semper de-
bet præcedere infamia, & est judicium or-
dinarium.
- 47 2. In ea requiritur, ut super infamia cog-
noscatur inquisito excipiente.
- 48 3. Quod inquisitus citetur, & si comparet,
jurius ordo servandus est in decisoris, non
preparatoris.
- 49 4. Quod episcopus convocet canonicos ca-
thedralis ecclesie.
- 50 5. Quod copia capitulorum inquisitionis tra-
datur inquisito, si petierit antequam judex
incipiat inquirere de veritate criminis.
- 51 6. Dicta & nomina testium sunt inquisito
publicanda, nec non exceptiones & replica-
tiones legitima sunt admittenda.
- 52 Contra inquisitum, si contumax fuerit, judex
testes recipit lice non contestata, & per sen-
tentiam punire.
- 53 Inquisitionis specialem introductæ effectus est
idem qui accusationis.
- 54 Inquisito, crimen probato pena imponitur
secundum personæ meritæ, & qualitatem
excessus discretione judicantis moderanda.
- 55 Officium judicis ad inquirendum prescribi-
tur viginti annis.
- 56 ACCUSATUS vel inquisitus de crimen, &
- ob urgentia judicia tortus, si crimen non
sit confessus, an debet absolvî definitive, &
ei ex tali absoluzione competat exceptio per-
emptoria res judicata.
- 57 DENUNCIATIO est criminis alicujus a-
pud judicem sine inscriptione legitima facta,
delatio ad pœnitentiam peragendam, vel ad
pœnam legitimam imponendam, vel ad u-
trumque.
- 58 Quadruplex est, evangelica, iudicialis, cano-
nica, regularis.
- 59 IN EVANGELICA denunciatione sex re-
quiruntur, & quomodo eaproventur.
- 60 Quilibet potest denunciare evangelice, &
quinam ad eam teneantur ex præcepto.
- 61 Denunciari potest quilibet perseverans in
crimine.
- 62 Denunciatus repellit denunciantem per ob-
staculum criminis.
- 63 In ea non servatur ordo iuris.
- 64 Effectus est, ut peccator pœnitatur.
- 65 IUDICIALIS denunciatione alia est publica,
alia est privata.
Publica est, quando index ex officio suo nulla
motione præcedente ad denunciationem suo-
rum officialium procedit circa solemnia ac-
cusationum.
- 66 Denunciatores constitui possunt ab iis, qui ha-
bent merum & mixtum imperium.
- 67 Ipsius incumbit necessitas probandi parte cita-
ta, ea quæ denunciarunt, nec circa pericu-
lum sui.
- 68 Inquisitionis processus in quibus differat à
processu denunciationis.
- 69 Denunciationis publicæ effectus est idem, qui
accusationis.
- 70 Privata iudicialis denunciatione competit leso
propter suum interesse, in foro seculari expe-
ditur nulla præmissa monitione, sive fiat ab
ille, qui non potest agere, sive proponatur
condictio certi, vel sine causa per l. si & me
& il-

- & Titium ff. si cert. pet. cuius remedium est subsidiarium.
- 71 In foro ecclesiastico requiritur in ea bina monitio.
- 72 In ea denuncians non compellitur exceptio ne criminis.
- 73 Iudex ecclesiasticus in quibus casibus admittit denunciationem privatam.
- 74 Denunciatus potest excidere, quod potest haber regressus ad judicem secularis.
- 75 Et allegare justam causam quare contra conscientiam non teneat.
- 76 In ea servatur ordo juris.
- 77 CANONICA denunciatio alia est specialis, alia generalis, specialis competit ei soli, cuius interest habere bonum pralatum aut subditum.
- 78 Requirit precedentem infamiam ac monitionem.
- 79 Denuncians repellitur exceptione criminis.
- 80 Generalis vel publica est, quando de impi- dimentis matrimonij, vel delictu perpetrando, vel perpetratis, qua recipiunt augmentum propter multiplicationem actuum aut continuationem injuria agitur.
- 81 Non requirit monitionem precedentem. Quilibet eam facie.
- 82 Ordo juris in utraque tam generali quam speciali est servandus, ac manifesta requiriuntur probations.
- 83 In utraque potest intervenire procurator.
- 84 Tendunt ad finem corrigendi.
- 85 REGULARIS denunciatio est, qua expe ditur secundum diversas religiosorum constitutiones plana & simpliciter.
- 86 EXCIPITUR sepius de crimen, & est considerandum ad quem finem tendat exceptio criminosa, quando obijicitur, ut ab accusacione vel testificatione aliquis repellatur, non est necessaria inscriptio.
- 87 Quando opponitur, ut quis à promotione of summa in Decretal.
- 88 Si post confirmationem obijicitur, cum ordinandus fuerit aliquis, aut etiam consecratus, excipiens astringitur ad panam extra ordinariam secundum arbitrium iudicis discreti.
- 89 Criminosus non admittatur ad excipendum de criminis.
- 90 Notorium crimen non indiget aliquo preponente accusationem, aut aliqua probatio ne, sed sententia tantum in iudicio publicatur dato termino ad se defendendum.

NLIBRO quinto compilator tractat de criminibus, & pœniss eorum, super quibus proceditur quandoque per accusationem, quandoq; per inquisitionem, quandoque per denunciationem, ideo subjicitur titulus de accusationibus. Accusatio † est criminis alicujus hominis apud Iudicem competentem inscriptione interveniente, legitima facta delatio ad vindictam publicam, Felin. in rubr. hujus tit. n. 3. Quilibet potest accusare † nisi prohibetur, Inst. de publ. jud. in si. princ. l. qui accusare ff. de accus. exceptio de illegitimitate accusatoris † est dilatoria, & proponenda estante litem contestatam, seu antequam nomen accusati receptum sit inter reos, c. i. & ibi Pan. num. 1. & 3. Felin. num. 2. hoc tit. l. si maritus §. lex Julia vers. praescriptiones ff. de adult. c. exhibita de iud. postea proponi non potest, nisi ab eo qui ignoravit hanc exceptionem sibi competere, c. pastoralis de except. c. si quis episcoporum §. exceptio & ibi gloss. mag. 3. quest. 6. dictum est supra tit. de except. Prohibetur accusare criminaliter laicus † clericum, c. cum P. Manconella & ibi gloss. in verb.

verb. laicus & Can. hoc tit. etiamsi esset patronus ecclesiæ, Pan. in d. c. cum P. Manconella n. 6. 2. q. 7. in summa & ibi glos quia laicus presumitur ex odio accusare clericum, c. nullus c. laico c. laicos c. laici 2. quest. 7. & debet clericum revereri tanquam patrem, c. sacerdotes & 1. & c. oves 2. q. 7. Imo laicus civiliter non potest accusare clericum, quia laicorum non interest intromittere se de clericis, Pan. in c. illa num. 5. hoc tit. late Felin. in in c. ex parte num. 6. & seqq. de testib. & attest. ubi limitat quatuor modis & ibi Pan. num. 5. excipe patronum ecclesiæ, & parochianos, qui de crimine civiliter agere possunt contra Prælatum, ut privetur ecclesia, quia eorum interest habere bonum Prælatum, c. Maximianus & ibi gl. in ver. querelam. 81. dist. c. filii 16. quest. 7. Felin in d. c. ex parte. 8. de testib. & c. & ibi Pan. sub num. 5. Pan. in d. c. illa num. 5. hoc tit. fallit regula principialis quando laicus prosequitur suam vel suorum injuriam, c. de cætero de testib. & c. in criminibus exceptis simoniæ, c. tanta de sim. c. sane 15. quest. 3. c. si quenquam C. de episc. & cleric. hærefis, c. sacerdotes 2. quest. 7. læsa in auctoritate, l. famosi ff. ad l. Iul. majest. c. in primis §. de persona Ianuarij 2. quest. 1. gloss. in c. cum P. Manconella in verb. laicus & ibi Pan. num. 6. & Can. defraudatae annonæ, c. prohibetur §. mulierem & ibi gloss. in ver. ad annona m 2. quest. 1. sacrilegii, c. in primis §. de persona Ianuarij 2. quest. 1. in quibus & confimilibus criminibus laici bona famæ admittuntur; laici malæ famæ & personæ viles, ita demum admittuntur, si clericus super isto crimen sit infamatus, c. in primis §. si quis in hoc genus vers. quod autem dicitur 2. quest. 1. & ibi glos. in verb. criminis c. tanta c. per tuas de simon. gloss. in c. cum P. Manconella in verb. laicus hoc tit. approbata ibidem per Pan. sub n. 6. & Can.

Clerici accusare sacerdotes + criminali 5 ter non possunt, qui ad eundem nō debent, nec possunt honorem promoveri, c. beati c. ipsi apostoli c. sacerdotes & 2. quest. 7. nam in accusatione criminali, pari passu ambulant accusatio, testimonium, ordo gloss. in d. c. apostoli, Monachi Abbatem + suum accusare 6 possunt, alios non possunt accusare, c. nullus monachus 2. quest. 7. c. ex parte tua h. tit.

Familiares vellervi + cuiuslibet domus, 7 cuiuscunque criminis delatores atque accusatores contra eum cuius familiaritatib[us] dominio inhæret in ipsa expositione criminum, atque accusationis exordio, ultore gladio feriuntur, vocem enim funestam intercidi oportet porius quam audiri, l. pen. & l. fin. C. qui accus. non poss. c. fi. §. si quis 3. q. 11. alimentatus + à tenera ætate suum ali. 8 mentatorem, & frater fratrem de causa capitali non accusat, l. si magnum l. iniquum C. de iis qui accus. non poss. accusatus suum + ac cusatorem de pari criminis, aut minore, non potest accusare, nisi suam suorumque injuriā exequatur, ita tamen, ut & ipse inscriptionem contra accusatorem etiam pendente accusatione deponere possit, de majori potest, l. 1. l. neganda C. de iis qui accus. non poss. quia non relatione criminis, sed innocentia reus purgandus est, l. is qui reus ff. de public. jud. & ibi pulchrè Bald. repelluntur quoque ab excusatione inimici + capitales, 10 illisque cohabitantes, c. repellantur & ibi Pan. num. 4. & 5. b. t. etiamsi inimicitia cauata sit culpa ipsius accusati, argum. l. nec timorem ff. de eo quod met. caus. gest. erit c. veniens & 2. & ibi gloss. fin. de spons. Pan. in d. c. repellantur sub num. 5. hoc tit. dummodo accusati absit malitia, l. 1. §. in causa vers. cum quis latrones ff. de questi. nec attendi debet an processerit justa causa vel injusta, sed an potuerit provocare animum ad inimicitiam, l. 1. &

ibi Bart. ff. de iis quib. ut indig. leg. auf. Pan. in
 c. meminimus num. 8. hoc tit. Pan. in c. 1. nu.
 2. de jud. quænam inimicitæ graves & capi-
 tales censeantur, relinquitur arbitrio Iudi-
 cis, c. cum oporteat & ibi gloss. in verb. inimi-
 cos hoc tur. l. licet & ibi gloss. & DD. in verb.
 capitales ff. de arbitr. Præterea prohibentur
¹¹ accusare & enumerati in l. qui accusare ff. de
 accusat. & in c. prohibentur 2. quæst. 1. &
 per Oenotomum & DD. Instit. de public.
 jud. in princ. num. 6. & sine accusatore
 nemo damnari debet, c. de manifesta 2.
 quæst. 1. l. rescripto §. si quis accusatorem ff. de
 de mun. & honor. gloss. 1. in l. 3. C. de iis qui
 accus. non poss. C. fin. ff. de privat. delict. Capra
 conclus. 74. c. nihil. 2. quæst. 1. Quando
 plures simul veniunt ad unum accusandum
 ante nomen accusati receptum inter reos,
 l. reos l. qui de criminе acc. si plurimum inter-
 est principaliter, ut filiorum de homicidio
 patris, plures ad accusandum admittuntur,
 l. 3. §. si ad plures ff. de sepul. viol. Bart. in l. si
 plures ff. b. tit. Quod si nullius principaliter
 interest Iudex, exceptione opposita eligit u-
 num, qui accuset causa cognita, aestimatis
 accusatorum personis, d. l. si plures & ibi
 Bart. quod si non fuerit exceptum, procedit
 accusatio plurium, l. si accusatoribus C. de
 accusat. & ibi post. gloss. 1. DD. Bart. in d. l. si
 plures.
¹² Accusari possunt omnes & paucis exce-
 ptis, l. hos accusare ff. b. t. in qua enumerantur
 personæ quæ accusari non poss. semel accusato-
 r. l. si cui §. 1. ff. b. t. c. de his b. tit. & ibi gl. mag.
¹³ & Can. qualis exceptio & contra accusatio-
 nem secundo loco propositam ab absoluto
 in prima, est peremptoria, quia de delicto u-
 nius hominis & pius queri non debet, l. licet
 §. si in fin. ff. nautæ et ap. stab. & c. Pan. in c. de his
 post gl. b. t. ubi ponit duas fall. Bar. in d. l. si cui. §.
¹⁴ 1. ff. h. t. & ibi DD. absente, & contra quem in

causa capitali non potest procedi, nisi per
 annotationem bonorum, & si ad conde-
 mnationem est processum, sententia est nul-
 la, c. accusatorum 2. quæst. 8. l. absentem C. de
 accusat. c. absens 3. quæst. 9. Magistratu & tem- 15
 porali, nisi circa officium delinquat, Authen.
 ut Iudex sine quoque suffragio §. illud & 2. et si
 alias accusatur admittitur accusatio, sed
 differtur examinatio usque ad finem hono-
 ris data cautione de judicio sistendi, l. si ad
 adulteriu §. si in fine ff. de adult. gl. in l. hos accusare
 in verb. magistratu populifff. b. t. & DD. & alii e-
 numerati Oenot. tit. depub. jud. in Instit.
 n. 7. & ibi DD. Binnitus pro uno delicto de
 alio delicto accusari potest, verū citatus ad
 personaliter comparendū, potest petere sibi
 concedi salvum conductum à Principe, Se-
 natu, vel Iudice, ad hoc ut possit compare-
 re & se defendere. Bart. in l. is qui reus num.
 12. per illum text. ff. de pub. jud. Iul. clar. lib. 5.
 §. fin. pract. crimin. quæst. 16. num. 4. & quæst.
 32. num. 12. inceditur in accusatione obla-
 to & libello, qui continere debet nomina 16
 accusantis & accusati, c. en. locum com-
 missi criminis, locum lo um, mensem,
 sed non diem vel horam, n. inscriptionem ad
 pœnam talionis, & subscriptionem accusa-
 toris, l. libellorum ff. hoc tit. c. super his hoc tit.
 & ibi gloss. in ver. oportet inscribi & Pan. &
 Can. c. post scripta §. libellorum 2. quæst. 8. Lutè
 Oenot. Instit. de public. iud. in princ. num. 10.
 gloss. in c. tua in ver. in lege civili de procurat.
 & ibi Host. num. 4. c. nullus. §. inscriptio 4.
 quæst. 4. & ibi text. ponit. 4. causis in quibus ins-
 criptione non est necessaria. & si non apponatur
 locus seu tempus tunc libellus est ipso jure
 jure ineptus & Iudicium nullum, etiam-
 si non opponatur, l. libellorum 5. quod
 si libelli & ibi Bart. ff. de accus. Mys. pulchre
 distinguens obs. 22. cent. 2. præterea accusa-
 tor debet dare fideiussionem de exercenda

accusatione, l. qui crimen C. de iis qui accus. non poss. l. si cui in fin. prim. & ibi gloss. mag. & add. hoc tit. petente accusato diem certam exprimi, quia forte intendit probare quod eo die erat in alio loco remoto à loco delicti, cogitur accusator diem specificare arbitrio Iudicis: Bart. in l. is qui sub num. 10. ff. de publ. iud. Clar. lib. 5. §. fin. pract. crim. quest. 12. num. 13. Cef. decis. 1. num. 6. hoc tit. Myns. obs. 40. cent. 2. in ea non admittit.

¹⁷ tur procurator † nec ad agendum nec defendendum, nisi ad allegandum causas absentiae seu alias exceptiones non tangentes crimen, c. veniens & ibi gl. 1. mag. qua ponit fall. & DD. h. tit. c. abs. 3. quest. 9. c. in criminalibus 5. quest. 3. l. pen. §. 1. ff. de publ. iud.

¹⁸ & ibi DD. Accusato & acusatore † comparcentibus, uterque ex vinculis causam dicunt arbitrio Iudicis, l. p. ff. de custod. & exhib. reor. e. 6. §. in omnib. sess. 25. Myns. obs. 69. cent. 5. in quibus detineri debent, donec cognitio veritatis reperitur celebrata; c. quiquis 2. quest. 8. c. fin. 3. quest. 9. l. nullus in fin. C. de exhib. rei & ibi Bald. & DD. quod

¹⁹ si accusatus legitime citatus non † compareret, lite non contestata utroque jure civili & canonico annotantur ejus bona, & clericus, si Iudici videbitur, privatur suis beneficiis, c. quamvis §. in causis & §. seq. sess. 25. quod diversas contumacia pœnas relinquit in arbitrio iud. nec alterius proceditur, l. 1. ff. de requir. rei & l. absentem ff. de pœn. post annum si non redierit, bona in fiscum coguntur, l. si quis reum ff. de requir. rei nec super bonis aut beneficiis auditus, sed bene auditur super crimine, l. 2. C. de req. rei l. pen. & fin. ff. eod. Bell. 3. quest. 9. in summa num. 3. is qui reum criminis, pro quo latit dedit non exhibuerit, pœna pecuniaria plectitur, si dolo non exhibet extra ordinem damnatur, sed si neque cautione neque decreto præsidis

quantitas certa comprehensa est, ac nec consuetudo ostenditur, quæ certam formam habeat, Iudex de modo pecunia quam inferri oporteat, statuet: l. si quis reum ff. de cust. reor. si lis est contestata † & li. querit de causa in majoribus criminibus in quibus imponitur pœna corporis afflictiva nunquam proceditur aut fertur definitiva contra absentem, l. annus ff. de requirent res & ibi DD. Gemin. 3. quest. 9. in summa num. 4. Propos. num. 3. quia sententia esset frustratoria, & non posset habere excusationem, cum ea sit facienda in personam. In minoribus vero quæ pœnam relegationis, damnum existimationis, aut pœnas pecuniarias continent, proceditur & fertur sententia contra absentem. l. absentem ff. de pœni Gemin. 3. quest. 9. in summa nu. 4. Propos. nu. 3. licet ibi gl. mag. & post eam Archid. aliter distinguant & Goffr. in summa tit. de dol. & contem. sub num. 8. vers. in criminal. Accusator ante litem contestatam † post productam accusationem ante citationem accusari impunè desistit. Bald. in l. t. nu. 4. C. ut crim. quest. intr. cert. temp. ferm. Bart. in l. quartum ff. ad Turp. Pan. in c. licet sub num. 6. h. t. Buttr. in fin. & Can. qui latius disting. quod si accusator post † citationem accusante litem contestatam non compareret, edicto citandus est per intervalla triginta dierum sicut in causa civili, ut veniat ad causam per agendum, & si non affuerit non solum extra ordinem estimatione Iudicis puniendus est, sed etiam sumptus quos in eam rem, & circa ipsum iter ad litem vocatus fecerit, dependere cogetur, l. qui crimen C. de iis qui accus. non poss. & ibi gl. in ver. edicto adponendi & ibi Bald. num. 16. in fine l. absentem ff. de pœn. vel certa perficiendæ accusationis tempora Iudex statuit, intra quæ si agere supercederit, renunciare causæ intelligitur, l. sicut C. de

de iis qui accus. non poss. nam , licet causæ criminales etiam mixtae, Host. in cap. tua n. 6. post gl. fin. de proc. per l. Pap. §. si quis ff. de inoff. testa. omnimodo intra duos annos à contestatione litis connumerandos finiri , nec ulla alia occasione ad ampliora produci possint tempora, lib. fin. C. ut intra certum tempus crim. ff. gl. 1. in fin. in c. de cauf. de off. deleg. & ibi Can. ex clusa spe restitutionis in integrum, l. auxilium ff. de minor. 25. annis l. abolitionem & ibi Bald. C. de adult. Odd. de rest. in integ. par. 2. q. 89. art. 3. tamen & prius potest Judex festinare , & statuere recitus tempus ad testes producendos & alia facienda , ultra quod non audiatur accusator, gloss. 1. in l. sive C. de iis qui accus. non poss. & ibi Bald. num. 10. licet & ibi gl. super verb. trium mens. & Can. de prob. Quisquis accusator reum in judicio de crimine publico sub inscriptione detulerit & item contestatus fuerit si intra tempus statutum tempus accusationem cœptam sine justa causa cognitæ veritatis ex noviter deducetis per accusatum , l. desistisse ff. de jud. persequi supercederit citra abditionem , vel ultima die adesse neglexerit , quarta bonorum omnium parte mulctatur, & infamia, lib. 1. C. ut intra certum tempus crim. quest. term. ac etiam teneatur Senatusconsulto Turpiliano, lib. 1. C ad sen. C. Turpil. & ibi gl. 1. ab accusat. §. desistisse ff. ad Turp. quo pœna quinque librarum auri in desistentem statuitur, l. 3. vers. fin. ff. de pravar. & infamia, ac etiam pœna extraordinaria , & à fidejussore dato de prosequenda li te quantitas promissa exigitur, l. 2. C. ad sent. C. Turpil. l. qui crimen C. qui accus. non poss. gl. in 3. in verb. desistuisse ff. de pravar. & ibi DD. & agere amplius & accusare prohibetur, l. qui desit. ff. ad Turp. Abolitio privatim à præsidibus postulari & impetrari solet , item pro tribunali , non de plano ; si plura crimina item eidem intulerit, singulorum debet

abolitionem petere , alioquin prout quid omiserit, ejus nomine Senatusconsulti pœnam patietur , cap. si quem §. si quis aut. m. 2. quest. 3. lib. 1. in fine princ. ff. ad Turpil. Is qui libello , aut Principi aut Judici dato publicum crimen falsi se objecteturum minatus est, si non objecerit , Turpiliano non tenetur, lib. questum ff. ad Turpil. & ibi gloss. fin. & DD. c. licet, hoc tui sed perpetuum silentium ei impositum, d. c. licet hoc. Desistens à privato crimine intentato vel extraordinario non punitur Turpiliano , sed alias Judicis officio, l. si quis repetere §. si stellio natus l. in privatis ff. ad Turpil. Secundum canones omne crimen quasi publicum censetur , unde per transactionem sive gratiam à lite recedere non licet , gl. in c. 1. in verb. gratiam circummod. de collus. deteg. & ibi Can.

Criminales causæ non Decani, Archidiaconi , aut aliorum inferiorum judicio etiam visitando , sed Episcopi tantum examini & jurisdictioni ex decretis Concilii Tridentini relinquuntur, c. causa omnes §. ad hac sess. 24. prout jure decretorum statutum erat, c. visit. ante fin. 16. q. 2. Legatiquoque de latere , Nuncii , Gubernatores aut alii quatumcunque facultatum vigore contra clericos aliasve personas ecclesiasticas , nisi Episcopo prius requisito , eoque negligente , possunt procedere , alias eorum processus , ordinatione sive nullius momenti sint, atque ad damni satisfactionem partibus illati tenentur, d. c. causa omnes §. legati sess. 24. Tenentur autem Episcopi ex dispositione 25 juris communis quando exercent jurisdictionaliam tam in civilibus quam etiam in criminalibus convocare sua capitula, c. si quid 86. dist. c. si autem 15. quest. 7. c. qualiter & quando & 2. hoc tui & eorum requirere consilium vel consensum, c. ex interis de divort. 1. Episco ppi 15. quest. 7. Pan. in c. qualiter & quando &

K 3 2.n.6.

2. n. 6. hoc tit. de jure enim communii jurisdi-
ctio spectat ad Episcopam & Capitulum,
Mobed. dec. 7. de prescript. c. Episcopus nullius
15. quæst. 7. c. novit. & c. seq. de his quæ sunt à
Pralat. c. scitote vers. unde non oportet ibi sacer-
dotes & Episc. 6. quæst. 3. Capitulum tamen
non est particeps ejusdem officii æquè prin-
cipaliter cum Episcopo, quia Canonici sunt
tanquam membra, Episcopus caput, c. novit.
de his quæfi. à Pralat. Et cum Episcopus est
negligens in correctione subditorum, non
devolvitur jus corrigendi vel puniendi ad
Capitulum, c. irrefragibili §. excessus & ibi
gloss. in verb. per capitulum circa finem vers. hoc
tamen verum & Can. de off. ord. sed vel recur-
rendum est ad summum Pontificem, vel
Metropolitanum, qui compellit Episco-
pum ad suum officium debite exercendum,
dictum est supra tit. de off. ord. §. metropolita-
nus sive Archiepiscopus. An vero procedere
debeat cum consilio vel consensu capituli,
in jure est controversum, latè Achil. de off.
ord. decis. 2. Put. decis. 92. lib. 3. Felin. in c. ir-
refragabili. num. 3. citans authores & gloss. in
utramque partem, tam pro consilio, quam con-
sensu de off. ord. gloss. in c. ex paenitentibus in
verb. perdidit circa medium & ibi Can. Oldrod.
consil. 251. num. 2. Communior conclusio
est, in arduis requiri consensum, in cæteris
consilium Capituli, etiam ad cognoscen-
dum & condemnandum unum de capitu-
lo, omisso consilio delinquentis, ejusque
consanguineorum, c. irrefragabili §. excessus
& ibi gloss. in ver. per Capitulum in fin. & Can.
de off. ord. Card. Seraph. decis. 1213. num. 3.
Mobed. decis. 2. de for. compet. cumque mate-
ria sit valde dubia, consuetudo declarans
certum modum procedendi, est interpreta-
tiva & non requirit aliquam temporis præ-
scriptionem: Rot. divers. dec. 615. p. 1. Put. de-
cis. 203. lib. 1. & decis. 92. lib. 3. plures utrobique

citant Cravett. conf. 101. n. 4. dictum est supra
tit. de consuet. c. 3. de consuet. in 6. & ibi post gloss.
Can. Pan. in c. 1. n. 2. de excess. Prala, & ibi Can.
quæ procedunt in Capitulis non habentibus
exemptionem, Rot. divers. decis. 743. n. 8. par.
1. & decis. 305. & decis. 308. par. 2. per c. 4. sess.
6. arg. c. 4. sess. 14. in ver. quibuscunque exem-
ptionib. & in iis ecclesiis in quibus Episcopi,
aut eorum Vicarii, ex constitutionibus vel
privilegiis aut consuetudinibus sive concor-
diis seu quoconque alio jure majorem non
habent potestatem, auctoritatem aut juris-
dictionem, quam decreto c. 6. sess. 25. com-
prehensum sit, d. c. 6. §. fin. sess. 25. Quando
vero Capitula Cathedralium † vel Colle-
giatarum Ecclesiarum sunt exempta, aut
habent consuetudines, vel sententias, aut
juramenta, vel concordias, vel statuta, quo-
rum vigore sunt exempta, id est immunita &
libera à visitatione & jurisdictione Episco-
porum, latè Rota decis. 743. per totam & num.
9. que singula c. 4. sess. 6. & c. 6. sess. 25. verba
& clausulas examinat. & sunt sedi Apostoli-
cæ immediatè subjecta, jure decretalium
potest Episcopus certum terminum capitulo
præfigere ad correctionem faciendam,
quo elapso, ipse Episcopus corrigit appella-
tionem postposita: c. irrefrag. §. exc. c. de off.
ord. Ex decretis Conc. Trid. † quanto extra 27
visitationem proceditur, ex officio, vel ad
petitionem alicujus, contra obtinente dignitatem, vel Canonicum, capitulum initio
cujuslibet anni eligit ex Capitulo duos, de
quorum consilio & assensu Episcopus seu
ejus Vicarius in levibus & gravibus delictis,
Card. Seraph. decis. 710. d. c. 6. in princ. ibi
ex officio junctal. levia ff. de accus. & d. c. 6. in
omnibus autem casibus, tam in formando
processum, quam in cæteris omnibus acti-
bus usque ad finem cause inclusive, coram
Notario tamen Episcopi, & in ejus domo
aut

aut consueto tribunali procedere tenetur, unum tamen est utriusque votum, potest que alter Episcopo accedere: si ambo discordes in aliquo actu, seu interlocutoria, vel definitiva sententia fuerint ab Episcopo, intra sex dierum spatium cum Episcopo tertium eligunt, & si in electione tertii etiam discordent, ad vicinorem Episcopum electione devolvitur, & juxa eam partem, cum qua tertius conveniet, articulus in quo erat discordia terminatur, alias processus & inde secuta nulla sunt, nullosque producunt juris effectus, c. 6. sess. 25. §. quod si ambo in fin. & ita isti duo electi à Capitulo propter immediatam sedis Apostolicæ subjectionem locorum distantiam, & moræ periculum, Anchar. in c. fi. num. 11. & 12. de stat. monach. sunt participes ejusdem officii cum Episcopo, contra regulam c. Episcopus nullius 15. q. 7. c. si quid vero 86. dist. c. ex litteris de divort. In criminibus ex incontinentia provenientibus de quibus dictum est in tit. de vit. & hon. cle. & in atrocioribus delictis depositionem aut degradationem requirentibus ubi de fuga timet, & ne judicium eludatur, opus est personali detentione, potest initio solus Episcopus ad summariam informationem & necessariam detentionem procedere, in reliquis servato ordine præmisso, d. c. 6. §. in crim. sess. 25. Qui vero non obtinent dignitates, † nec sunt de capitulo, ii omnes in causis ecclesiasticis Episcopo subjiciuntur, non obstantibus quoad supradicta privilegiis etiam ex fundatione competentib. nec non consuetudinibus etiam immemorabilibus sententiis, juramentis, concordiis, quantum suos obligant auctores, exceptis cōcordiis à sede Apostolica cum causæ agnitione confirmatis, c. const. de relig. dom. Ser. dec. 475. attest. ita pluries decisum & salvis in omnibus privilegiis quæ universitatib. studiorum seu earum personis sunt concessa, d. c. 6. §. qui vero non obtin. dictusque canon Conc. Tr. intelligitur etiam de futuris concordiis, & juramentis, Cœf. dec. 2. dejurej. l. si mihi & tibi § in leg. ver. nam. & eum ff. delegat. 1. & ibi Bart. & Bald. quia Episcopus in sua vita tenetur servare juramentum, dato quod esset contra dispositionem juris communis. Casar. dec. 1. per totam. & dec. 2. n. 8. de jurej. Card. Seraph. decis. 460. n. 6. & 7. C. ad nocte & 1. de jurejur. & ibi Felin. circa fin. vers. & per hoc apparere existimo & Can. c. cum venissent & ibi post gl. in ver. abjurasse Can. de inst. Quando universum † capitulum deliquit, 29 Episcopus solus procedit absque consilio & consensu duorum de capitulo & punit, c. capitula sess. 6. juncto c. 6. sess. 25. modo delictum non sit in personam Episcopi, vel in contemptum ejus, vel ubi Episcopus habeat interesse: ex quo enim Episcopus se adversarii constituit capitulo nō debet esse Iudex in facto suo, l. unica. C. ne quis insua caus. jud. c. 1. 4. quæst. 4. c. conquerente & ibi post gloss. in verb. si ita est & verb. volueris Can. de restit. pol. sed juris d. actio contra capitulum devolvitur ad proximum superiorem, tanquam à summo Pontifice delegatum, c. irrefragabili §. caterum de off. ord. Regularis emptus, † quando intra claustra monasteriorum degit, & extra ea notorie delinquit, ut populo scandalo sit, Episcopus superiori delinquentis certum tempus præfigit, intra quod ipsum severe puniat, ac de punitione se certiorem faciat, quo de curso delinquens ab Episcopo puniri potest, & superior monitus à suo superiore officio privat, c. regularis sess. 25. de regul. & monial. Clemens. 8. const. edita 7. Cal. Martij 1595. incip. suscepti muneri, si extra convenientum fine mandato superioris in scriptis obtento

obtento repertus fuerit, ab ordinariis locorum tanquam desertos sui instituti punitur, *c. prohibet sess. 25. de reg. & monial. & coram eis ratione delictis sortitur forum, cap. 1. de privil. in 6.* Is qui ex mandato superioris etiam ad universitates causa studiorum mittitur, & extra conventum habitat, jurisdictioni ordinarii subjicitur, *cap. prohibet in fin. sess. 25. de reg. & monial.* et si deliquerit, praetextu privilegii sui ordinis tutus non censetur, quominus ab ordinario loci tanquam sedis apostolicæ delegato puniatur,

3. cap. ecclesiarum sess. 6. Sæcularcs clerici † quicunque qualitercumque exempti, non censentur terti personalis, *d. c. ecclesiar. sess. 6.* aut cuiusvis privilegii praetextu, quominus ab ecclesiarum Prælatis in ecclesiis suis residentibus, quorum jurisdictioni alias subfissent, de eorum excessibus, criminibus & delictis, quoties & quando opus fuerit, etiam extra visitationem tanquam ad hoc sedis Apostolicæ delegatis corrigi & castigari possint, quibuscumque exemptionibus, declarationibus, consuetudinibus, sententiis, juramentis, concordiis, qua tantum suos obligant auctores ipsis clericis & eorum confanguineis, capellani, familiaribus, procuratoribus, & aliis quibuslibet, ipsorum exemptorum contemplatione & iniuitu minime suffragantibus, *cap. omnes sess. 14.* Prædicta locum habent in exemptis sedi apostolicæ immediate subjectis; in aliis autem sive capitulis sive Religiosis aut clericis sæcularibus, qui eximuntur à suo ordinario, & immediate alteri quam summo Pontifici subjiciuntur, puta suo metropolitano, decreta Concilii Tridentini locum habere non videntur, *clem. attendentes de stat. monach. & ibi Vital. num. 12. cap. unico §. fin. de stat. regul. in. 6.* qui duo textus ponunt istam distinctionem ad abolendam §. fin. de here-

dit. quia tunc de jure non sp̄d stat jurisdictione aut correctio ad Papam, unde eam demandare non censetur, *Zab. in clem. unic. nn. 6. de suppl. negl. Prælat. Vital. in clem. attendentes §. igit. num. 3. & 4. de stat. monach. & Can. tum quia quando à Papa, vel auctoritate Papæ aliquod onus imponitur exemptis, videatur intellectisse de exemptis sibi immediate subjectis, & non de aliis, *clem. attendentes §. hoc igitur & ibi Vital. n. 23. & 9. de stat. monach. ca. ad abolendam §. fin. de hæred. comprobatur ex verbis c. 4. sess. 6.* quod conceptum est negativè & copulativè, videlicet capitula nullis exemptionibus tueri se possint quominus à suis Episcopis & aliis majoribus Prælatis visitari, corrigi possint, id eo que requirit, ut neutrum factum sit, *i. si quis itaff. de verb. oblig. Pan. in c. 2 sub. n. 7. de rescript. ac ex aliis d. c. 4. verbis, etiam auctoritate Apostolica, & d. c. 6. sess. 25.* se referentis ad d. c. 4. ac etiam ex verb. *cap. 4. sess. 14.* tanquam ad hoc sedis Apostolicæ delegati, ubi Concilium Tridentinum prorogat jurisdictionem Prælatorum contra immediate sedi Apostolicæ subjectos, quam ipsi volentes prorogare non possunt, obstante jure Canonico, *Pan. in c. cum temp. in 5. not. de arb. & ibi Can. Cresc. dec. 3. de for. comp. ac stylo notorio Curia, quo contra exemptos non solet deputari ordinarius loci, Pan. in cap. ex par. sub num. 5. de priv. & ib. Can. cle. fin §. fin. de priv. & cōsuetudo tri buens jurisdictionē capitulo in Canonicos est jure communi approbata, c. irrefragabilis §. excessus & ibi Can. de off. ord. cap. cum extinguit de for. comp.**

Multiplices sunt effectus † accusatiois, primus est quod accusatus pendente accusatione non potest promoveri ad Ecclesiasticas vel sæculares dignitates, maximè quando eam præcessit infamia, *ca. competens & ibi Pan. num. 4. hoc tit. l. reus ff. de muner. & honor. cap.*

c. tantis Daniel 81. idst. l. reum criminis, C. de procur. gloss. 1. in c. fin. de testib. Navar. conf. 6. & 7. hoc tit. Garc. de benef. par. 7. cap. 8. num. 6. nec testis esse potest, l. in testibus, ff. de testib. nec procurator, d. l. reum. C. de procur. nec nomen militiae date, l. fin. ff. de re milit. nisi post annum, l. reus. §. fin ff. de muner. & honor. in rubr. & nig. C. de reis post lib. 10. sed non privatur honoribus & dignitatibus obtentis l. libertus §. in quæstionibus, ff. de munerib. Secundus est quando ex eodem facto, vel ex duobus factis se invicem contingentibus, sive connexis, ab auctore movetur causa civilis, & ante item in ea contestata, vel antequam liquet & conclusum est in causa civili, Bald. in l. 1. num. 7. & seq. C. qui accus. non poss. qui recenset utramque opinionem, non incidenter per viam exceptio- nis, quia tunc terminari debet cum quæstio- ne civili, l. cum civili C. de ord. jud. sed æquè principaliter accusatio criminalis intentat- tur à convento, criminalis facit silere ci- vilem ratione præjudicii, quando criminalis absorbet civilem, id est, sententia in crimi- nali lata parit exceptionem rei iudicatae, aut facit præjudicium in civili, l. 1. C. qui accus. non poss. l. fin. C. de ord. jud. & ibi Paul. de Ca- stro post gloss. in verb. de crimine gloss. 1. in l. interdum in fin. & ibi DD. ff. de publ. vid. Alber- ric. in l. fin. num. 11. C. quand. civil. act. cri- min. præjud. Rot. decif. 206. num. 1. par. 2. plures cumulans. ut si ab uxore contra maritum proponatur actio ex stipulatu pro re- petitione dotis, & à marito convento quæ- stio adulterii, l. adulterij C. de adult. aut ab a- cto rei vindicatio, à reo convento accusatio de vi, l. si de vi ff. de jud. vel ab auctore ci- vilis ex testamento, instrumento, vel senten- tia, à reo criminalis de falsitate testamenti, instrumenti, vel sententiae, l. divus Pius §. divus Adrian. & ibi Bart. in 1. not. & Summe in Decretal.

DD. & l. si testamentum ff. de perit. hæred. Castrensi. in l. fi. n. 2. de ord. jud. l. ex initio C. de falso. nisi accusatio falsi objiciatur causa morandæ solutionis, quia debtor ad solu- tionem compellitur salva executione crimi- nis, l. satis C. de falso. aut accusatio falsi intentata sit contra testes; quia ad hoc ut accusa- tio falsi intentata præjudicet civili, requiri- tur quod sit intentata contra ipsam partem, vel contra testes, ac etiā contra ipsam partem, & non contra testes tantum, Bart. in l. si testa- mentum num. 3. ff. de petit. hæred. Bald. in l. fin. num. 13. de fid instrum. quodque jus totius causæ consistat in illis testibus accusatis de falso, Afflct. decif. 220. Rolan. conf. 13. volum. 3. Rot. divers. decif. 206. par. 2. Præterea criminalis facit silere civilem, quando ab a- cto civilis, & à tertio, puta fisco crimi- nalismovetur, quæ est præjudicialis civili, ut accusatio hæresis à fisco contra petentem fructus sui Canonicius à capitulo, latè Put. decif. 93. lib. 1. per l. minorem ff. de jud. & ibi not. per glos. & Bart. & Bald. & ideo Put. ibidem in fin. dicit quod tit. reformando commissio. post item autem in causa civili contestatam, vel si de ea liquet, aut si in ea sit conclusum, quæstione civili terminata sit indagatio cri- minis. l. damus & ibi gloss. in verb. quæstione C. de falso. qui prior ff. de jud. l. 1. C. de appell. se- cundum 3. intellect. gloss. l. interdum ff. de pu- blic. jud. Quando vero criminis quæstio non absorbet civilem, ut si agis contra me ad pecuniam, ego te accuso de homicidio, tunc criminalis ratione majoritatis non fa- cit silere civilem, Paul. de Cast. post Ias. Bu- trig. Bald. & alios in l. fin. num. 2. C. de ord. cognit. licet Cyn. & Salycket. in d. l. fin. C. de ord. jud. arrestetur communiter Doctores tenere, quod criminalis ratione majoritatis faciat silere ci- vilem, quia accusatus pendente accusatione non perdit regulariter administrationem

L bono-

bonorum suorum quoisque sit condemnatus, & bona sua publicata, & potest agere contra suos debitores, & Creditoribus suis solvere, alioquin plerique innocentium necessario sumptu egebunt, l. reo criminis cum l. seq ff. de solat. l. auferatur §. in reato ff. de jur. fisci l. quod si forte §. sunt quadam vers. quid ergo & l. quavir. §. 1. ff. de solut. nisi sit contumax & bona fuerint annotata, ne fuga ejus instruatur, l. fin. in fin. ff. de requir. reis. Tertius est effectus, de crimine in accusationem deductus, pendente accusacione, † ab alio super eodem crimine non potest deferriri, l. qui de crimine C. hoc tit. l. h. itamen §. ab alio delatum, ff. hoc tit. ne reus in plures distinguatur adversarios, l. ne in plures ff. de exerci. aut l. si plures ff. de accus. & s̄pius de ejusdem admissio queratur, l. pen. in fin. ff. naut. caup. stab. proceditque, etiam si de crimine agi cœptum sit ad privationem, quia accusatio est, licet mixta c. tua & ibi gloss. & Can. de procur. c. per tuas & 1. in fin. de simon. Rot. divers. decis. 128. numer. 5. par. 2. istaque exceptio contra accusationem secundo loco propositam est dilatoria, impediens processum, & in initio est proponenda. Bart. in l. Senatus num. 2. ff. hoc tit. Alber. in l. qui de crimine num. 1. & ibi DD. hoc tit. Quartus est judex in crimi-

nalibus tantum, † non potest absolvere reum à crimine, eundemque condemnare civiliter ad rei restitutionem, quia partes expressè aut tacite non possunt prorogare jurisdictionem Iudicis criminalis tantum, ad civilem, l. solemus, §. latrunculator. & ibi Paul. de Castr. & DD. ff. de jud. latè Crescent. decis. 5. de jud. Rot. divers. decis. 445. num. 7. par. 1. sed quando constat sibi de delicto, incidenter reum condemnandum esse ad rei restitutionem, post reum condemnare ex officio & quadam æquitate ad restitutionem

rei civiliter, omissa sententia in causa criminale, quæ eo ipso per hujusmodi sententiam sublata censetur, eo quod reus in periculum majoris pœna deductus est, l. interdum la. 2. §. qui furem ff. de fure. l. 4. §. si dicantur. ff. fin. regund. Bald. in l. 2. num. 28. vers. unum quero C. de eden. Bart. in l. si quis ad se fundum num. 8. & ibi Salicet. & DD. C. ad leg. lul. de rei publ. quando autem fert sententiam super pœna non potest in eadem sententia delinquentem condemnare ad restitucionem rei subtraætæ, raptæ, vel invasæ, Cyn. in l. si quis ad se fundum num. 10. C. ad leg. lul. de rei publ. l. interdum. ff. de publ. jud. Anch. in c. 2. vers. juxta prædicta quaro de homicid. in 6. & peracta accusatione, potest intentari civilis rei restitutionem, l. l. C. quand. civil. act. prejud. crimin. l. 2. §. 1. ff. de vi bon. rapt. §. liberum autem & Inst. de leg. Aquil. & ibi gloss. & DD. Quiritus effectus est, accusatus † antequam reus factus est, sive ante 37 quam nomen ejus sit receptum inter reos, id est, antequam Index propositis exceptiōnibus dilatoriis pronunciet esse super accusatione procedendum, vel accusatio sit contestata, Bart. in l. is qui reus, num. 3. & 4. ff. de public. jud. potest accusatorem reaccusare, quando prosequitur suam aut suorum injuriam, aut de crimine majori non parivel minori, 3. quast. xi. in summa & ibi gloss. mag. c. neganda primo & secundo l. neganda C. de ius qui accus. non poss. ut si accusatus de fornicatione, de adulterio, aut simonia accusatorem suum, qui prior inscriptionem deposituit, impetrere voluerit, c. non est §. huic autem & c. prius 3. quast. xi. postquam reus factus est reaccusare non potest etiam de majori, quia non relations criminum, sed innocentia purgare se debet, l. is qui reus ff. de public. jud. nisi crimen, quod secundo inferatur sit majus & præjudiciale ad primum, l. prima,

*prima, C. de iis qui accus. non poss. ut si accusa-
tus à te de furto servi tui reaccuseret de ho-
micio ejusdem servi; quia condemnatoria
lata in secundo crimen, eo ipso est imposi-
tum silentium super primo, & absolución
lata super secundo potest procedi super primo,
d. l. i. C. de iis qui accus. non poss. & ibi DD. Bart.
in d. l. i. qui reus. aut hæc exceptio, quoad
reus accuser suum accusatorem, fuerit o-
missa, quia si de eo accusans non excepérit,
tenet processus. gloss. in l. reum C. de procur.
Bart. in l. i. qui reus n. 5. de publ. iud.*

38 *Causa appellationis † à sententia Episco-
pi, vel ipsius in spiritu alibus Vicarii genera-
lis, ubi appellationi locus fuerit, si Apostoli-
ca authoritate in partibus eam committi
contigerit, Metropolitanu seu illius etiam
Vicario in spiritualibus generali, aut si ille
aliqua de causa suspectus foret, vel ultra du-
as legales dietas distet, seu ab ipso appella-
tum fuerit, uni ex vicinoribus Episcopis seu
illorum Vicariis, non autem inferioribus
Iudicibus committenda est, c. à sententia sess.
13. ac reus appellans coram Iudice ad
quem appellavit, acta primæ instantiæ tene-
tur omnino producere, & Iudex appella-
tionis nisi illis visis ad illius absolutionem
minime potest procedere. Is autem à quo
appellatum fuit, intra triginta dies, acta ipsa
postulanti gratis debet exhibere, alioqui
absque illis causa appellationis hujusmodi
terminatur, c. reus sess. 13.*

39 *Pœna accusationis † varia est jure civili
juxta varietatem delictorum, §. publica &
§. seqq. Inflat. de public. jud. jure Canonico
est capitis diminutio, sive depositio ab or-
dine, & degradatio, quando delictum est
grave, c. qualiter & quando & 2. §. verum hoc
tit. & ibi gloss. in ver. forma & Panorm. 10.
11. & 12. not. c. inventum 16. quest. 7. & ibi
gloss. & Can. & infamia non ex omni crimi-*

*ne, sed ex eo, quod judicii publici causam
habeat, vel ex crimen privato, quod ex ea
actione sit, quæ etiam in judicio privato in-
famiam condegnato importat, l. infamem
ff. de public. iud. & ibi gloss. mag. & DD.
quando agitur ad amotionem ab admini-
stratione causa non censetur criminalis, sed
civilis, d. c. per tuas & 2. §. tales de simon.*

*Accusatio criminalis † tollitur spatio vi- 40
ginti annorum, l. querela C. de fals. & ibi gl.
mag. & DD. ponunt. fallent.*

*Inquisitio est alicuius criminis † præce- 41
dente clamorosa diffamatione, ac quasi de-
nunciante fama ex bono & aequo à Iudice
competente facta investigatio, c. fin. de coll.
deteg. c. qualiter & quando & 2. §. ex quibus
§. sed cum super hoc tit. Inquirunt quilibet
Prælati † contra suos subditos, ne san. 42
guis subditorum in die judicij exquiratur
de eorum manibus, c. irrefragibili de off. ord.
c. fin. de reg. jur. ac potest inquisitio specia-
lis & generalis à Sede Apostolica delegari
Abbatibus, c. qualiter & quando primo, hoc
tit. ac etiam monachis, c. cum dilecti hoc tit.
sed hodie servandum est c. statutum de re-
script. in sexto. Quædam est † generalis- 43
sima, ut quando Prælatus quolibet anno, &
ex decretis Concilii Tridentini quolibet
triennio inquirat super statu rotius Provin-
ciae, in qua non est necesse infamiam præce-
dere, c. sicut olim hoc tit. quoniam quidem 81.
distinct. c. Romana de censibus in 6. c. provincia-
lia sess. 24. Quædam est generalis, † quando 44
inquiritur super statu dicesis, civitatis, ca-
stri, vel alicuius loci, quæ non exigit infa-
miam præcedentem, Panorm. in c. cum dilec-
ti in 2. not. hoc tit. Zab in c. per tuas & 10. vers.
quero, an Prælato infamato de simon, ac tene-
tur Prælatus eam facere quotannis, vel si
non potest propter amplitudinem dicesis,
totam biennio completere, c. 1. & ibi glas.*

L 2 in ver.

in ver. secundum quod canones censent de off. ord. & ibi Can. l. congruit de off. præsid. c. patriarcha sess. 24. In his generalibus inquisitionibus, Inquisitores ab inquisitis recipiunt juramentum sub duplice forma, videlicet, ut jurent quod super his quæ sciunt vel credunt in Ecclesia sua esse reformanda, tam in capite quam in membris, exceptis occulis criminibus, meram & plenam dicant inquisitoribus veritatem, c. qualiter & quando & primo in fine hoc tit. aut quod ad interrogata veraciter respondebunt: c. cum dilecti hoc tit. inter quas formas magna est differentia, quia confessio facta præcedente juramento de dicenda mera & plena veritate, non recipit excusationes ex post facto, cum secundum juramentum nec veritatem tacere, nec admiscere debuerit falsitatem. Confessio facta sub secunda, recipit excusationes, quæ confessionem non peritant, sed exponant; d. c. cum dilecti hoc tit. sub eisdem formis juramentum exigi possunt in inquisitione speciali instituta contra certam personam, c. cum dilecti in princ. ibi quia de Agathens. Episcopo per frequentem clamorem multa sibi fuerant insinuata sinistra hoc tit. Iuramenta, promissiones, obligationes, ac interdictum à Superiori factum subdividis, aut aliis quibusvis personis, etiam sub censuris, ne statum locorum, personarum & rerum ipsorum exponant inquisitoribus, nullius penitus sunt firmatis, nec quisquis quomodolibet obligatur, c. quia plerique de off. ord. in 6. vel extorta relaxari possunt, c. olim. hoc tit. Quædam est specialis † quæ sit contra certam personam, & hæc potest fieri dupliciter, ex debito officii ad peccatum evitandum, ut ne matrimonium contrahatur propter impedimentum, c. cum inhibitio in fine princ. de clandest. confess. ne quis promoteatur ad Prælatu-

ram, aut confirmetur ejus electio, c. postquam c. nihil de elect. c. de elect. in 6. cap. 1. sess. 24. quod restituuntur usuræ, quando debitores propter jumentum impediuntur eas repetere, c. ad nostram & 2. de jurejur. c. tuas de usur. aut quando de crimine inquiritur ad imponendam pœnitentiam; c. novit. de judic. & istis casibus non requiritur diffinatio præcedens: Pan. in c. qualiter & quando & 2. num. 1. hoc tit. juribus allegat. Item fit inquisitio contra cerram personam de crimen ad vindictam † pulicam, sive pœnam imponendam, vel ad amotionem ab administratione, quam semper debet primo procedere infamia, c. qualiter & quando & 2. §. ex quib. & § sed cum super b.t. & ibi Anch. n. 6. & Can. com. est judicium ordinariū tam jure canonico, c. inquisitionis & c. qualiter & quando & 2. §. ad corrigendos in fin. ibi formam judicij hoc tit. Pan. in rub. tit. de jud. nu. 3. Franc. in c. dilecto. num. 8. & 9. de sent. ex com. in 6. & Can. quam jure civili, Bart. in l. 2. §. ex publ. num. 6. & seqq. cont. glos. & Dyn. ibid. ff. de adult. ubi ponit quinque reg. & add. ibid. in verb. 5. reg. ponit sextam. 2. in ea requiritur ut super infamia † cognoscatur, 47 inquisito excipiente, c. cum oporteat c. inquisitionis §. 3. vers. ad hæc. hoc tit. quia propter infamiam ortam, non providis & honestis viris, sed à malevolis & maledicis, c. cum oporteat §. discret. vest. mandamus c. qualiter & quando & 2. §. ex quibus hoc tit. aut propter paucorum dicta, quis non reputatur infamatus, cuius apud bonos & graves lela opinio non existit, c. inquisitionis §. fin. hoc tit. & dictum unius facile sequitur multitudo, c. cum in juventute §. unde nos de purgat. Can. quia deferens clamor, & denuncians, fama est loco accusatoris, quæ sufficit quando sæculares clericos inquiritur: d. c. qualiter & quando & 2. in princ. & §. 1. & §. ad corrigendos

gendos, & d. c. inquisitionis §. tertia & utrobi-
que Can. contra sacerdotes Prælatos opor-
tet, quod sit talis & tanta quod sine scanda-
lo & periculo non possit tolerari aut dissimu-
lari, d. c. qualiter & quando & 2. §. licet au-
tem & §. seq. quia non possunt omnibus
complacere, cum ex officio suo teneantur
non solum arguere, sed etiam increpare,
qui etiam interdū suspēdere, nonnunquam
vero ligare, frequenter odium multorum
incurrunt, & insidias patiuntur, ideoque
non solum falsæ, sed etiam malignæ contra
eos criminationi per diligentem cautelam
janua est præcludenda: d. §. licet autem, & §.
seq. Contra Abbates vel Priors Con-
ventuales servanda est dispositio, d. c. qua-
liter & quando & 2. licet non ad unguem,
quia regulares personæ, cum causa requiri-
tur, facilius & liberius à suis possunt admini-
strationibus amoveri. d. c. qualiter &
quando & 2. §. fin. & ibi Can. c. per tuas &
i. §. tales vers. & utique de simon. Contra
regulares inferiores non servatur ordo, d.
c. qualiter & quando & i. quia possunt re-
moveri ad libitum ab administratione, &
cum ad monasterium §. vale de stat. monach.
nisi ageretur ad depositionem ab ordine,
incarcerationem, aut aliam hujusmodi pœ-
nam, quod tunc agatur de præjudicio gra-
vissimo & delicto, cum ex genere pœna ar-
guatur majoritas delicti, quia debet pœna
commensurari delicto: c. non afferamus 2.4.
quaest. i. Authen. ut fratum filij §. quia vero.
Si inquisitus non exceperit, quod de crimi-
ne non sit diffamatus, tenet inquisitionis
processus, non præcedente diffamatione.
c. fin. hoc tit. in 6. Tertiò requiritur quod
48 inquisitus citetur, & si comparet, juris or-
do in inquisitione facienda est servandus, in
decisorii, non in præparatorii. c. ad pe-
titionem & ibi gloss. in ver. non servatum, c.

qualiter & quando & 2. §. debet igitur pre-
sens esse, & ibi gloss. hoc tit. & utrobique DD.
Quartò, quod Episcopus † convocet Ca- 49
nonicos Cathedralis Ecclesiae, c. si quid 86.
dist. Quintò quod copia † capitulorum 50
inquisitionis tradatur ipsi inquisito, si petie-
rit, antequam Iudex incipiat inquirere de
veritate criminis: d. c. qualiter & quando &
2. §. debet igitur Franc. in c. 1. num. 3. hoc
tit. in 6. ubi limitat tribus mod. contra quæ ca-
pitula inquisitus potest excipere de non fa-
cta legitima specificatione personarum, lo-
ci, temporis, aliarumque circumstantiarum,
sive agatur ad pœnam, sive ad remotionem
ab administratione: & est notandum, quod
specificatio personis semper debet fieri spe-
cificatio loci, & temporis, aliarumque cir-
cumstantiarum, Socin. sen. in c. qualiter &
quando & 2. num. 842. & 851. & seqq. hoc
tit. Rot. divers. decis. 773. par. 1. quia in his
cessat ratio ob quam personæ non sunt spe-
cificandæ, quæ est quod fama potest esse ge-
neralis & non specialis, & ne infamentur
personæ, cum inquisitio fiat ad hoc ut ni-
teat fama bonorum, si exprimerentur
personæ, cum quibus dicuntur crimina
commissa, inquisitio consequeretur con-
trarium effectum, quod fieret ad alio-
rum diffamationem, Innoc. in c. accep-
mus, num. 1. de purgat. can. Card. num. 9.
Pan. & Can. quod si ab inquisito non fuerit
petita copia capitulorum, validus & pro-
cessus inquisitionis, etiamsi hujusmodi
copia tradita non fuerit, cap. 1. in fin.
& c. 2. & ibi Franc. num. 1. hoc tit. in 6. Sex-
tò dicta & nomina † testium, ut quid, & § 1
à quo sit dictum appareat, sunt inquisi-
to publicanda, nec non exceptiones & re-
plicationes legitimæ sunt admittendæ;
ne per suppressionem nominum infama-
di, per exceptionum verò exclusionem

L 3 depo-

deponendi, falsum audacia præbeatur. d. c. qualiter & quando & 2. §. debet igitur hoc tit. Confessus crimen non potest confessionem suam eo prætextu revocare, quod diffamatio non præcesserit, aut inquisitionis capitula non habuerit: c. ad petitionem hoc tit. c. 1. hoc tit. in 6. si verò inquisitus fuerit contumax, † Iudex contra eum testes recipit lite non contestata, c. quoniam §. sunt & alij ut lit. non contest. & per sententiam punit, veritatis de dol. & contum. Inquisitores qualibet occasione debitum inquisitionis ordinem prætermittentes, possunt se cautè & prudenter corrigere, & adhuc ipsum tempore opportuno observare, ne nascantur injuriæ unde jura nascuntur, c. qualiter & quando & 1. hoc tit. quoniam ex his quæ inordinate sunt acta, non potest ordinabiliter quicquam agi, c. forte c. neque enim 14. quest. 5. c. non est putanda 1. quest. 1. Effectus introduxit inquisitionis † specialis est, idem qui accusationis, quia inquisitionem debet præcedere infamia, jurib. supra alleg. præterea Prælato inquisito de dispensatione, interim omnis penitus interdicitur alienandi potestas, c. fin. hoc tit.

54 Crimine probato, † inquisito secundum personæ merita, & qualitatem excessus, pœna imponitur discretione judicandis moderanda; nisi tale sit crimen quod ordinis suscepti executionem, aut retentionem beneficii etiam post peractam pœnitentiam impediret, puta si homicidium commisisset, aut adeptus esset ordinem, vel beneficium vitio simoniae, quo casu imponenda est pœna ordinaria depositionis ab ordine aut privationis beneficii, c. inquisitionis hoc tit. & ibi Can. Inquisitio sive officium Iudicis ad inquirendum præscribitur † viginti annis, Bart. & Sal. num. 3. in l. querela cont. gloss. 1. C. de fals. prædicta gloss. facit gloss. in l. sicut in ver. prosecutione C. de prescript. 30. vel 40. an-

nor. de jure Canonico de falso agi potest perpetuo, etiam utique ad centum annos in causis matrimonialibus & spiritualibus, in quibus nunquam transit sententia in rem judicatam, si, Ecclesia reperiatur decepta, c. loci §. 1. & c. seq. 35. quest. 9. Alber. in d. l. querela num. 3. C. de falso.

Accusatus vel inquisitus † de crimine & oburgentia indicia tortus si crimen non sit confessus, ac verè & evidenter constat de e-jus innocentia, ut quia constat alium crimen commisisse, absolvitur definitivè nec potest amplius adversus ipsum inquiri aut ab eodem vel alio accusari seu alio modo procedi, quia sibi competit exceptio peremptoria rei Iudicatæ. l. fin. C. de cust. reorum l. si is cui §. iisdem exhibi Bart. ff. de accus. Si verò constat de delicto, & non de persona delinquentis, quia tamen propter torturam quam sustinuit purgasse censetur, indicia absolvi debet ab inquisitione & procelsu, Bart. in l. fin. in princ. ff. de quest. & si nova superveniant indicia contra ipsum rursus procedi poterit, quia ei non competit exceptio peremptoria rei Iudicatæ ex tali ab-solutione. Bald. in l. si qui sub num. 3. & ibi Salicet. C. de adult. Mynsing. observ. 12. cent. 5.

Denunciatio † est criminis alicujus apud 57 Iudicem sine inscriptione legitime facta delatio ad pœnitentiam peragendam, vel ad legitimam pœnam imponendam, vel ad utrumq.; c. 2. c. super h. t. c. nocuit de judic. quadruplex est, † Evangelica quæ tendit tantum 58 ad correctionem, judicialis, canonica, & regularis, de quibus ordine videndum est.

In denunciatione Evangelica † plura requiruntur, primo quod denunciandum sit frater, id est, Christianus, c. ad mensam 11. quest. 3. infideles non possunt denunciari, nisi peccent contra jus naturæ aut leges in mora-

moralibus, quo casu Papa in eis habet jurisdictionem. *Innoc.* in c. quod super his de votio. Secundo quod procedat secreta monitio, in qua denuncians debet ostendere peccatum suum mortale denunciato, monendo & obsecrando quod desistat, ne resultet inimicitia, non praemissa monitione. Tertiò, quod peccatum non sit omnino publicum, neque etiam occultum: c. præcipue in fi. & ibi gloss. fi. 12. quest. 3. sed quod possit probari ad minus per duos testes, nam si unus solus testis esse non posset denunciari ad agendum pœnitentiam, soli denunciatori super crimine non datur fides etiam si esset Episcopus, c. si tantum & c. seq. 6. quest. 2. & omnino occulta sunt in Dei iudicio, c. si omnia 6. quest. 1. Quartò, quod si non desistat, vel se emendet, adhibeat testes, qui sciunt, & cum quibus potest eum convincere, & coram illis faciat secundam monitionem. Quintò, quod si secundo monitus se non corrigat, denunciet Prælato. Sextò, quod denuncians probet delictum, & se obseruisse formam denunciando, c. novit. & ibi Pan. num. 2. & 3. de judic. & ibi Can. c. si peccaverit 2. quest. 1. & ibi Archid. & Prepos. num. 30. & 38. & Can. Bart. super constit. ad reprimendum in verb. denunciationem num. 5. & seqq. Prima monitio probatur per monentem tantum. Secunda per monentem & unum testem. c. in omni de testib. & ibi Can. Anch. in c. novit. num. 19. Quilibet 60 potest denunciare Evangelicè, & etiam mulieres, infames, criminosi, dummodo non perseverent in crimine, quia non refert quis nunciet, dummodo anima salvertur, c. tua nos de cogn. spirit. c. si peccaverit 2. quest. 1. c. in omni de testib. ex opinione aliquorum quilibet ad eam tenetur ex præcepto, quia verba evangelica sunt imperativi modi Pan. in c. novit. num. 34. & seqq. de jud. & ibid.

Ant. de But. Archi. in d. c. si peccaverit num. 4. & ibid. Prepos. num. & seqq. 4. Alii tenent quod nullus ad illam obligetur, nisi sicut ad alia opera pia, præter quamvis ad quem spectat ratione curæ, vel officii, ut Curatus, Prælatus, paterfamilias, maritus, Rector provinciæ, c. duo ista 23. quest. 4. & ibi gloss. in verb. Episcopo. & Can. c. quemadmodum §. fin. in fine & ibi Can. de jurejur. Io. And. inc. novit post num. 6. de jud. Quilibet quoque denunciari † potest perseverans in crimen, 61 ne libera ei præbeatur facultas peccandi propter impunitatem, c. quemadmodum §. fin. vers. cum scriptura de jurejur. & potest denunciatus denunciantem † repellere per 62 objectum criminis, etiamsi suam injuriam persecutatur, quia non movetur bono zelo ad corruptionem alterius, qui non est corruptus gloss. fin. in d. c. novit. de judic. c. infames in fin. §. item Evangelio & c. qui sine peccato & c. judicet 3. quest. 7. c. præterea §. hujusmodi de testib. cog. in ea non servatur † ju- 63 ris ordo, Panormi, in c. novit. num. 44 in fin. & seq. & num. 55. & seqq. ubi ponit differentias inter Evangelicam & judicalem privatam denunciationem de jud. effectus ejus † est, ut 64 peccator pœnitent, & si correctionem contempserit, per distinctionem Ecclesiasticam coercetur, non ut beneficio, vel officio privetur, nisi retento ordine beneficio, vel rebus pœnitere non possit. gloss. in c. tua nos de cogn. spirit. Anch. in d. c. novit. num. 19. & ibi Boich. num. 4. Decius num. 128. & 132. & seqq.

Iudicialis denunciatio, † alia est publica, alia est privata. Publica dicitur quando Iudex ex officio suo nulla monitione precedente, ad denunciationem suorum officialium procedit, citra solemnia accusationum, l. ea quidem C. hoc tis. & ibi Bald. num. 42. l. 1. & ibi gloss. in ver. solicitudinis C. de

de cust. reor. l. 1. §. fin. vers. & s. ne ff. de off.
 66 pref. urb. quales constitui possunt † ab eis,
 qui habet merum vel mixtum imperium, l.
 1. C. de curiosit. lib. 12. facit lex magis §. ne
 tamen ff. de rebus eorum quæ sub tut. c. præterea
 de testibus cogn. & ibi Can. c. scut olim hoc tit.
 & ibi gloss. mag. & Can. 4. d. l. 1. §. fi. vers. &
 sanè ff. de off. pref. urb. faciunt præsumptionem
 quantum ad inquirendum, l. divus la.
 2. ff. de custod. reor. gloss. in l. ea quidem in ver.
 citra solemnia C. hoc tit. & ibi Bald. sub num.
 38. vers. id quod vero dicuntur. repelluntur
 exceptione criminis, vel infamiae, c. cum o-
 porteat. c. cum dilectus hoc tit. c. præterea §.
 hujusmodi de testib. cog. & ibi Can. c. cum in
 tua in fine de sponsal. c. cum dilectus filius c. sic-
 67 ut olim hoc tit. ac ipsis incumbit necessitas †
 probandi, l. ab accusatione vers. nunciatores ff.
 ad Turpil. l. 1. C. de curios. lib. 12. parte citata
 ea, quæ denunciarunt; quia per negationem
 respondeat effici dubia, ac adversus notori-
 um potest competere justa defensio. Bald. in
 l. ea quidem num. 43. C. hoc tit. nec citra pe-
 riculum sui: nam Iudex eos punit, si mali-
 gnè insontibus calumnias nexuisse consti-
 rit in exemplum, ne quid aliud postea tale
 facere moliantur: l. 1. C. de curios. lib. 12. l.
 divus la. c. 2. in fin. ff. de custod. reor. l. ea quidem
 l. singul. C. de accusat. si parum pruden-
 ter non exquisitis argumentis denuncia-
 rint, Iudex simpliciter denotat denuncia-
 tores minus rerulisse: si vero diligenter &
 fideliter hoc fecerint eos collaudat. l. divus
 la. 2. vers. & ibi diligenter & vers. seq. ff.
 de cust. reor. In denunciatione, quoad
 præparationem causæ, non est necessarius
 ordo juris, quia denuncians se non inscri-
 bit, l. ea quidem C. de accus. c. super his hoc tit.
 in decisorii requiritur ordo juris, quia of-
 ficiali non creditur, ut dictum est, juribus
 68 supra allegatis. Diversus est † processus in-

quisitionis, qui fit ex mero Iudicis officio,
 ab illo qui fit alio denunciante. Quando
 Iudex procedit ex mero Iudicis officio ad
 inquisitionem generalem, aut specialem, re-
 cipit juramentum ab illis contra quos fa-
 cienda est inquisitio: dictum est supra §. in-
 quisitio: quando procedit ad denuncia-
 tionem alterius, tunc non recipit hoc juram-
 entum, & denuncians debet probare a se
 denunciata, l. ea quidem l. singul. C. hoc tit. l.
 divus la. 2. de cust. reor. & alius supra alleg. Se-
 condò, quando procedit ad denuncia-
 tionem, admittit probationes contrarias super
 bona fama, c. cum in juventute de purg. Ca-
 non. quando procedit ex officio, quia con-
 tra denunciantem præsumitur, non contra
 Iudicem, c. in praesentia de renunciat. & ibi
 Can. c. in nostra §. nos vero de procurat. i. nisi
 essent de præbend. c. ad audientiam, §. nos sigit
 de præscript. Tertiò in denunciatione fit
 quædam litis contestatio cum denuncian-
 te, c. cum dilectus §. dictus vero de purg. Can.
 secus in inquisitione ex officio, quia ibi
 non est cum quo possit fieri litis contesta-
 tio, sed fit quædam quasi contestatio inter
 infamiam, quæ tener locum † accusatoris, 69
 & responsionem inquisiti. Quarto in in-
 questione ex officio recipiuntur testes pu-
 blicatis attestationibus, tunc enim cessat ti-
 mor subornationis cum semper dicta te-
 stium sint nota Iudici, secus quando proce-
 ditur ad denunciationem, c. cum clamor de
 testibus. Panorm. in c. qualiter & quando & se-
 cundo num. 17. hoc tit. Bart. in l. 2. §. si publi-
 cè num. ff. de adult. dicit quod in qualibet
 causa criminali Iudex ex officio suo etiā post
 aperturam testiū potest testes de novo reci-
 pere, tam ad offensam, quam defensam, l. 1.
 §. fin. & l. unius ff. de quaest. Io. Andr. int. frater-
 nitatis de testib. effectus publicè denuncia-
 tis est qui accusationis. ex jurib. supra alleg.

Private

70 Privata judicialis denunciatio competit laeso & propter suum interesse, & fit ad privatum commodum. In foro seculari ex peditur nulla praemissa monitione, quando fit denunciatio ab illo qui non potest agere, ut a servis potestati alterius subditis, religiosis, rusticis oppressis, & aliis conquerentibus de iustis gravaminibus Praetitorum, veleorum quibus subsunt, §. pen. Instit. de his qui sui vel alien. jur. sunt & ibi DD. l. 1. §. servos & §. quod autem dictum est ff. de off. pref. urb. & ibi DD. l. nec quicquam §. de plano ff. de off. procons. c. queritur secunda quest. 7. Gemin. & Franc. in c. cum singula sub num. 5. de praben. in 6. aut si fiat denunciatio de his quae spectant ad forum venale, ut justo pretio vendantur, l. 1. §. cura ff. de off. pref. urb. aut si res mea ad te pervenit, nec est causa, quare apud te debeat remanere, quam jure civili condico conditione certi vel sine causa per l. si & me & Titium ff. si cert. pet. cuius remedium est subsidiarium, Socin. in d. l. si & me & Titium ff. siccet, per sub num. 3. vers. tertio & ultimo ff. si cert. pet. per l. si cum servum ff. si cert. pet. & ibi post gloss. DD. Greg. XV. decis. 216. in foro Ecclesiastico re-

71 quiritur & bina monitio sicut in Evangelica c. si quis erga Episcopum 2. quest. 7. Panorm. in c. nocuit. sub. num. 57. de jud. & ibi Can. in ea

72 denuncians non & repellitur praetextu criminis, c. de cetero de testib. nemini enim jus suum per sequenti obstat exceptio criminis, c. omnibus 4. quest. 6. c. constitutum 16. quest. 1. c. filius 16. quest. 7. Pan. in c. novit. sub num. 32. vers. glos. ultima querit de jud. nisi forte excommunicatione obstaret, c. exceptionem de excepte, vel spoliatio sive deprædatio, c. 2. & fin. de ord. cognit. vel alia exceptio præjudicialis, Panorm. in d. c. novit. num. 32. in fin. & num. 33. Bart. in extravag. ad reprimendum in verb. denunciationem num. 12. & seqq. for-
Summa in Decretal.

ma libelli est, Domine Iudex, talis tenet rem meam contra scientiam, in periculum animæ suæ, cum ad me pertineat, ideo imploro officium vestrum, ut cogatis eum ad restitutionem, Pan. in d. c. novit. sub. n. 52. Iudex Ecclesiasticus & non admittit indistincte hanc denunciationem, ne pereat temporalis gladii jurisdictio, c. novit. in princ. de jud. c. causam. quæ el. 2. qui fil. sint legitim. c. venerabilem in princ. de elect. c. cum ad verum c. duo c. si Imperator 96. distinct. sed tantum in certis casibus, quando crimen est Ecclesiasticum de sui natura, c. 1. de off. ord. & ibi gl. & DD. vel talis sit causa quæ ad judicium Ecclesiasticum noscitur pertinere, c. ex tenore §. nos igitur & ibi gloss. in verb. Ecclesiasticum Iudicem de for. compet. ratione pacis vel treugæ violatae, c. novit. & ibi Panorm. nu. 9. Anch. n. 1. & Can. communiter c. placuit 90. dist. Pan. in rubr. de treug. & pac. iuramenti violati, c. fin. defor. compet. 8. c. novit. §. licet autem c. omne quod c. pradicandum 22. qu. 1. quando crimen est notorium, c. quoniam de fil. presbyt. & ibi Can. c. manifesta c. quæ Lotharius 2. quest. 1. c. cum sis Romana §. fin. de appell. quando non auditur in foro seculari, Panorm. in c. novit. nu. 49. & 50. & seqq. de judic. c. ad nostram de jurejur. & ibi gloss. penult. & Can. quando miserabilis persona denunciat, 87. distinct. in summa & c. 1. & c. 2. quando propter potentiam adversarii non potest se juvare, in foro seculari, l. denuntiamus C. de his qui ad Eccles. config. l. illicitas. §. ne potentiores ff. de off. præsid. quando subest obligatio naturalistum, c. qualiter de pace, Pan. in c. fin. num. 22. & seqq. de præscript. quando quis gravatur ab illo, qui subest immediate Imperatori, in Iudicio vel extra illud, & difficilis est aditus ad Imperatorem l. licet §. licet de for. compet. Anthent. ut differ. jud. §. si verè contigerit, vers. si tamen contige-

M rit.

- rit. In his & similibus casibus reducibilibus ad istos locum habet haec denunciatio. De-
74 nunciatus potest excipere † quod potest ha-
 bere regressus ad iudicem sacerdotalem. Bart.
 in extravag. ad reprimendum num. 9. & seqq.
75 Item allegare justam † causam quare con-
 tra conscientiam non teneat. Anch. in c.
 novit. sub num. 22. vers. secundo principaliter
 quaro, & num. 23. de jud. Bart. in extravag. ad
 reprimendum num. 18. ubi tradit quando &
 quomodo dicta causa sit probanda. In hac de-
 nunciatione servandus † est ordo juris, li-
 bellus offertur, lis contestatur, sententia
 fertur in scriptis, Io. And. in d. c. novit. in fin.
 Pan. num. 55. & seqq. ubi tradit differentias
 inter denunciationem evang. & judicalem &
 Can. com. Bart. in d. extravag. ad reprimen-
 dum num. 7. effectus & finis est ejus, ut re-
 stituantur, & laesus servetur indemnus. jurib.
 sup. alleg.
77 Canonica denunciatio, alia † est specia-
 lis, alia generalis, specialis competit ei soli,
 cuius interest habere bonum Praelatum Ec-
 clesiasticum, c. olim hoc tit. c. Metropolitanus
 cum trib. cap. seqq. 2. quest. 7. c. filii 16. quest.
 7. aut subditum, c. i. in fin. de off. custod. re-
78 quirit praecedentem infamiam, † etiam
 quando proceditur contra regularem Prae-
 latum, Pan. in c. olim num. 9. hoc tit. per c.
 qualiter & quando & 2. hoc tit. & licet h. li de
 simon. ac monitionem trinam, c. quapropter
 & ibi gloss. in verb. protinus 2. quest. 7. vel bi-
 nam, c. cum dilectus hoc tit. Pan. in c. novit. nu.
79 59. de jud. Denunciants repellitur † exce-
 ptione criminis, d. c. cum dilect. hoc tit. & ibi
80 Can. Generalis vel publica † est quando de
 impedimento matrimonii, c. cum inhibitio
 de clandest. despont. c. præterea c. cum in tua de-
 pons. c. ad dissolvendum de despont. impub. vel
 delictis perpetrandis, aut perpetratis, quæ
 recipiunt augmentum propter multiplicata-
- tionem actuum, aut continuationem inju-
 riae, agitur, sicut est quando aliquis consistit
 in illicito contubernio, vel quando persistit
 in injurya, vel rapina, vel furto, l. interdum
 fur. l. inficiando §. infans ff. de furt. Ias. in l.
 eum qui, §. in popularibus, num. 11. & seqq. ff. de
 jurejur. ut ab eis desistatur: Invoc. in c. novit.
 sub num. 4. vers. haec autem denunciatio Cano-
 nica & ibi Panorm. sub num. 59. de jud. c. si
 quis convictus §. fin. & c. seq. 22. quest. 5. non
 requirit † monitionem praecedentem c. hoc 81
 videtur 22. quest. 5. c. quemadmodum §. fin. in
 fine de jurejur. c. ad dissolvendum & ibi gloss. in
 verb. denunciari de despont. impub. quilibet
 eam facit, dummodo sit gravis & honesta
 persona, c. cum in tua, & ibi gloss. in verb. per-
 sona gravis de despont. & Can. gloss. in c. ad dis-
 solvendum in verb. denunciari & verb. salvi ex-
 ceptionibus & Can. de despont. impub. nemo
 ad eam arctatus, sicut nec ad alia pia opera,
 Pan. in d. c. novit. num. 60. de jud. ac denun-
 ciante negligenter Iudex eam ex officio per-
 sequitur, c. cum in tur. §. ad quod taliter de
 despont. Anch. in d. c. novit. nu. 20. in fin. Ordo
 juris servandus † est circa decisoria in Ca-82
 nonicadenuntiatione speciali, sed no usque-
 quaq; contra regulares: danda est itaq; co-
 pia articulorum, nominum, ac depositio-
 num, testium denunciatio, c. olim & ibi gloss.
 in verb. judiciorum, & in verb. copiam faciat &
 ibi Pan. num. 8. & Can. hoc tit. ac manifeste
 requiruntur probationes, c. Epiphanius, 5.
 quest. 6. c. quapropter 2. quest. 7. l. fin. C. de
 probat. ac etiā in generali, c. ad dissolvendum de
 despont. impub. in utraque potest † interve- 83
 venire procurator, Pan. in c. cum dilectus num.
 1. hoc tit. circa præparatoria ordo juris non
 servatur, c. super his hoc tit. effectus ea-
 rum est, quod iis pendentibus nihil est in-
 vocandum, per quod possit impediti ea-
 rum persequitio, tam in generali, d. c. ad
 dif-

- diffolvendum. quam in speciali , c. cum dilectus in fin. d. c. olim. & ibi Pan. & Can. comm. 84 hoc tit. Tendunt ad finem † corrigendi, non autem ad remotionem ab officio, gloss. fin. & marg. in i. 1. de off. just. & ibi Pan. nu. 1. & Can. comm. c. super his hoc tit. & ibi Can.
- 85 Regularis denunciatio est, † quæ expeditur secundum diversas Religiosorum constitutiones de plano , & simpliciter , nec contra eam appellatur. c. ad nostram c. reprehensibilis de appell.
- 86 Excipitur saepius de crimine † coram iudice , & est considerandum , ad quem finem tendat exceptio criminosa: quando objicitur , ut ab accusatione vel testificatione aiquis repellatur , non est necessaria inscriptio, & repulsus ab accusatione vel testificatione non sit infamis infamia legali; c. si Episcopus & ibi Praepos. Gemin. & Can. 50. distinct. quando opponitur , ut quis à promotione † officii , vel beneficii excludatur, si ante confirmationem objicitur, excipiens non tenetur se inscribere ; quia crimen hoc modo probatum impedit promovendum , & obstat ei in dignitatibus postea acquirendis , ob gravatam ejus famam, c. super eo de elect. sed non dejicit jam 88 promotum : si post confirmationem † objicitur, cum ordinandus fuerit aliquis , aut etiam conservandus , ad extraordinariam pœnam secundum arbitrium Iudicis discreti , citra vinculum inscriptionis, excipiens adstringitur si defecerit in probatione; quia crimen sic probato perdit , quod per electionem & confirmationem ei fuerat acquisitum , sed prius habita non amittit , c. cum super his §. cum autem hoc tit. licet agatur de crimine , non est tamen hujusmodi quæstio criminalis , & in ea potest intervenire procurator , c. cum super his §. licet enim & ibi Can. hoc tit. c. per tuas & i. §. tales de simon. Criminosus † 89 non admittitur ad excipendum de crimen, quando se opponit pro bono publico ; quia est excipiens voluntarius , & videtur concernere viam accusationis, à qua repellitur , Archid. in c. illud num. 5. 23. distinct. quando persecutur interesse proprium, ut quia ille contra quem excipit , est futurus suus Prælatus, vel ipse est patronus, admittitur ad excipendum , non testificandum, quia est excipiens necessarius, Archid. in d. c. illud num. 5. 23. distinct. Pan in c. superbis nu. 10. & 11. & ibi Felin. n. 6. Innoc. nu. 7. & Can. communiter hoc tit.
- Notorium crimen † non indiget aliquo 90 proponente accusationem, aut aliqua probatione , sed sententia tantum in judicio publicatur , c. evidentia hoc tit. gloss. 1. in l. 1. C. qui & adversus quos in integ. restit. non poss. tam in notorio facti permanentis, quam in notorio facti transeuntis, de quo Iudicii constet , Can. in d. c. evidentia licet. Pan. ibidem aliter sentiat gloss. in cap. 2. in verb. manifestum de verb. signif. in 6. & ibi Can. c. vestra & ibi gloss. mag. in verb. notorium & Can. de cohabit. cleric. & mulier. c. manifesta 2. quæst. 1. & ibi gloss. mag. & Can. c. Deus §. quando & ibi gloss. mag. & c. seq. 2. quæst. 1. præmissa jure Canonico secunda aut tertia monitione , d. c. Deus §. quando ibi post secundam & tertiam correctionem & ibi gloss. & Can. ac dato termino ad se defendendum: Felin. in c. cum non ab homine num. 11. de jud. & ibi Can. redditur delictum notorium alternativè ex tribus , videlicet ex rei evidentiæ, vel confessione, vel alia legitima probatione, c. fin. de cohab. cleric. & mul. c. cum olim de verb. signif. latè Decius in c. cum speciali §. porro n. 5. & seq. de appell.